

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

4.1 ผลการวิจัย

จากการนำน้ำจากสระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์ มาทดลองบำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพที่เตรียมได้ในห้องปฏิบัติการเคมี เพื่อหาสูตรของอัตราส่วนน้ำสกัดชีวภาพต่อ ปริมาณของน้ำตัวอย่างที่เหมาะสม โดยการทดลองนี้ ได้ใช้สูตรของน้ำสกัดชีวภาพสูตร 1 และสูตร 2 ในอัตราส่วนน้ำสกัดชีวภาพ ต่อน้ำตัวอย่างที่นำมาบำบัด เป็น 1: 1000 1:1,500 และ 1: 2,000 เมื่อเติมน้ำสกัดชีวภาพสูตร 1 และสูตร 2 ในอัตราส่วนดังกล่าวลงในน้ำตัวอย่างที่นำมาบำบัด จะวัดคุณลักษณะของน้ำตัวอย่างที่เติมน้ำสกัดชีวภาพแล้วทันที (ระยะเวลา 0 วัน) หลังจากนั้นจะทำการวัดคุณลักษณะของน้ำตัวอย่างอีกทุก ๆ 7 วัน เป็นเวลา 3 ครั้ง คือ ระยะเวลา 7 วัน ระยะเวลา 14 วัน และระยะเวลา 21 วัน เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเติมน้ำสกัดชีวภาพทั้ง 2 สูตร ในอัตราส่วนที่เท่ากัน โดยคุณลักษณะที่วัดมี 9 คุณลักษณะคือ ความขุ่น การนำไฟฟ้า ค่า pH ค่าของแข็งแขวนลอย (Total solid = TS) ค่าออกซิเจนที่ละลายน้ำ (Dissolved oxygen= DO) ค่า Biological Oxygen Demand (BOD) ค่า Chemical Oxygen Demand (COD) ค่าไนโตรเจน (Total Kjeldahl Nitrogen = TKN) และค่าฟอสฟอรัส (Phosphorous = P) ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของน้ำตัวอย่างหลังการเติมน้ำสกัดชีวภาพ สูตร 1 และสูตร 2 ในระยะเวลา 0 วัน 7 วัน 14 วันและ 21 วัน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติของน้ำตัวอย่างที่บำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพ

คุณลักษณะ	การทดลอง					
	น้ำสกัดชีวภาพสูตร 1			น้ำสกัดชีวภาพสูตร 2		
	อัตราส่วนของน้ำสกัดชีวภาพ:น้ำตัวอย่าง			อัตราส่วนของน้ำสกัดชีวภาพ:น้ำตัวอย่าง		
	1:1,000	1:1,500	1:2,000	1:1,000	1:1,500	1:2,000
<u>ระยะเวลา 0 วัน</u>						
1. ความขุ่น (NTU)	12.00	15.00	12.00	25.00	26.00	30.0
2. การนำไฟฟ้า(μ S)	111.80	112.10	111.00	119.00	120.00	117.90
3. ค่า pH	7.50	7.70	7.60	8.40	8.10	8.50
4. ค่า TS (mg/L)	362.00	366.00	398.00	360.00	450.00	400.00
5. ค่า DO (mg/L)	2.01	2.22	2.44	2.02	2.10	2.50
6. ค่า BOD (mg/L)	40.50	43.75	55.78	50.32	45.15	39.98
7. ค่า COD (mg/L)	60.23	64.44	68.30	69.42	65.72	64.04
8. ค่า TKN (mg/L)	2.01	2.02	2.00	1.98	2.01	2.00
9. ค่า P (mg/L)	0.48	0.49	0.47	0.36	0.39	0.38
<u>ระยะเวลา 7 วัน</u>						
1. ความขุ่น (NTU)	12.00	12.00	15.00	15.00	17.00	18.00
2. การนำไฟฟ้า(μ S)	121.10	120.4	131.3	120.1	130.10	131.50
3. ค่า pH	7.10	7.30	7.20	7.50	7.90	7.80
4. ค่า TS (mg/L)	352.00	358.00	424.00	352.00	500.00	448.00
5. ค่า DO (mg/L)	4.12	4.32	4.12	4.02	4.12	5.52
6. ค่า BOD (mg/L)	30.75	35.87	45.78	46.32	30.78	31.52
7. ค่า COD (mg/L)	54.08	56.94	64.30	68.45	56.79	56.79
8. ค่า TKN (mg/L)	1.96	1.97	1.97	1.78	1.96	1.96
9. ค่า P (mg/L)	0.42	0.46	0.47	0.36	0.39	0.37

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของน้ำตัวอย่างที่บำบัดด้วยน้ำสัปดาห์ชีวภาพ (ต่อ)

คุณลักษณะ	การทดลอง					
	น้ำสัปดาห์ชีวภาพสูตร 1			น้ำสัปดาห์ชีวภาพสูตร 2		
	อัตราส่วนของน้ำสัปดาห์ชีวภาพ:น้ำตัวอย่าง			อัตราส่วนของน้ำสัปดาห์ชีวภาพ:น้ำตัวอย่าง		
	1:1,000	1:1,500	1:2,000	1:1,000	1:1,500	1:2,000
<u>ระยะเวลา 14 วัน</u>						
1. ความขุ่น (NTU)	12.00	12.00	13.00	12.00	12.00	15.00
2. การนำไฟฟ้า(μS)	101.1	110.0	121.00	130.1	134.10	134.30
3. ค่า pH	7.70	7.90	7.80	7.10	7.20	7.30
4. ค่า TS (mg/L)	284.00	280.00	360.00	316.00	384.00	316.00
5. ค่า DO (mg/L)	6.53	4.22	4.32	4.1	7.53	6.73
6. ค่า BOD (mg/L)	23.52	30.07	40.59	40.5	21.21	22.64
7. ค่า COD (mg/L)	53.08	58.93	61.53	65.28	52.86	55.31
8. ค่า TKN (mg/L)	1.78	2.06	1.97	1.69	1.78	1.96
9. ค่า P (mg/L)	0.42	0.44	0.42	0.36	0.38	0.34
<u>ระยะเวลา 21 วัน</u>						
1. ความขุ่น (NTU)	0.74	0.99	1.36	0.91	0.91	0.71
2. การนำไฟฟ้า(μS)	77.50	78.50	77.90	77.20	66.90	81.9
3. ค่า pH	9.43	9.29	9.15	9.23	9.24	9.13
4. ค่า TS (mg/L)	280.00	260.00	270.00	300.00	290.00	280.00
5. ค่า DO (mg/L)	7.00	7.70	7.80	7.40	8.00	9.00
6. ค่า BOD (mg/L)	65.28	65.28	65.28	32.46	65.28	97.92
7. ค่า COD (mg/L)	46.00	40.00	38.00	42.00	36.00	34.00
8. ค่า TKN (mg/L)	1.69	1.78	1.69	1.69	1.78	1.88
9. ค่า P (mg/L)	0.32	0.48	0.32	0.32	0.30	0.26

จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของน้ำตัวอย่างที่บำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพสูตร 1 ในอัตราส่วนน้ำสกัดชีวภาพสูตร 1 ต่อตัวอย่างในอัตราส่วน 1: 1,000 1: 1,500 และ 1:2,000 ในระยะเวลา 7 วัน 14 วัน และ 21 วัน เมื่อมองในภาพรวมแล้ว พบว่าการทิ้งระยะไว้นาน 21 วัน คุณภาพของน้ำจะดีขึ้นกว่าระยะเวลา 7 วัน และ 14 วัน นอกจากนี้อัตราส่วนน้ำสกัดชีวภาพสูตร 1 ต่อตัวอย่าง ในอัตราส่วน 1:2,000 ทำให้น้ำมีคุณภาพดีกว่าอัตราส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะในด้านความขุ่นและค่าออกซิเจนละลายน้ำ ดังมีรายละเอียดคุณลักษณะต่างๆ ดังนี้ ค่าความขุ่นวัดได้ 1.36 NTU ค่าการนำไฟฟ้าวัดได้ 77.9 μS ค่า pH วัดได้ 9.15 ค่าของแข็งแขวนลอยทั้งหมดวัดได้ 270.00 mg/L ค่าออกซิเจนละลายในน้ำวัดได้ 7.80 mg/L ค่า BOD วัดได้ 56.28 mg/L ค่า COD วัดได้ 38.00 mg/L ค่า Total Kjeldahl Nitrogen วัดได้ 1.69 mg/L และค่าฟอสฟอรัส วัดได้ 0.32 mg/L ซึ่งค่าที่วิเคราะห์ได้ทั้งหมดนี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับดัชนีเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินที่ไม่ใช่ น้ำทะเล ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2537 แล้วพบว่า ค่า pH , ค่า DO , ค่า BOD , และค่า COD ของน้ำตัวอย่างหลังการบำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพ ยังอยู่ในเกณฑ์ โดยเฉพาะค่า DO อยู่เหนือเกณฑ์ที่กำหนด คือ 7.80 mg/L

ส่วนผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของน้ำตัวอย่างที่บำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพสูตร 2 ในอัตราส่วนน้ำสกัดชีวภาพสูตร 2 ต่อตัวอย่างในอัตราส่วน 1: 1,000 1: 1,500 และ 1:2,000 ในระยะเวลา 7 วัน 14 วัน และ 21 วัน เมื่อมองในภาพรวมแล้ว พบว่าการทิ้งระยะไว้นาน 21 วัน คุณภาพของน้ำจะดีขึ้นกว่าระยะเวลา 7 วันและ 14 วัน นอกจากนี้อัตราส่วนน้ำสกัดชีวภาพสูตร 2 ต่อตัวอย่างในอัตราส่วน 1:2,000 ทำให้น้ำมีคุณภาพดีกว่าอัตราส่วนอื่นๆ โดยเฉพาะในด้านความขุ่นและค่าออกซิเจนละลายน้ำ ดังมีรายละเอียดคุณลักษณะต่างๆ ดังนี้ ค่าความขุ่นวัดได้เพียง 0.71 NTU ค่าการนำไฟฟ้าวัดได้ 81.90 μS ค่า pH วัดได้ 9.13 ค่าของแข็งแขวนลอยทั้งหมดวัดได้ 280.00 mg/L ค่าออกซิเจนละลายในน้ำวัดได้สูงถึง 9 mg/L ค่า BOD วัดได้ 97.92 mg/L ค่า COD วัดได้ 34.00 mg/L ค่า TKN วัดได้ 1.88 mg/L และค่า P วัดได้ 0.27 mg/L ซึ่งค่าที่วิเคราะห์ได้ทั้งหมดนี้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับดัชนีเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินที่ไม่ใช่ น้ำทะเล ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2537 แล้วพบว่าค่า pH, ค่า DO, ค่า BOD และค่า COD ของน้ำตัวอย่างหลังการบำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพ ยังอยู่ในเกณฑ์ โดยเฉพาะค่า DO อยู่เหนือเกณฑ์ ที่กำหนดคือ 9.00 mg/L

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะใช้น้ำสกัดชีวภาพสูตร 2 มาบำบัดน้ำในแหล่งน้ำจริงคือ น้ำในสระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์ โดยคำนวณปริมาณของน้ำในสระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์และคำนวณปริมาณน้ำสกัดชีวภาพสูตร 2 ซึ่งจะต้องเติมลงไป ในแหล่งน้ำเพื่อบำบัด โดยใช้อัตราส่วนน้ำสกัดชีวภาพแหล่งน้ำ เท่ากับ 1: 2,000 จากนั้นติดตามวัดคุณลักษณะของน้ำในสระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์ ก่อนเติมน้ำสกัดชีวภาพ และหลังเติมน้ำสกัดชีวภาพแล้ว 7 วัน 14 วัน 21 วัน 28 วัน และสุดท้ายคือ 35 วัน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2 และ 4.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของน้ำในสระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์ก่อนการบำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพ

คุณลักษณะ	น้ำในสระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์
1. ความขุ่น (NTU)	25.00
2. การนำไฟฟ้า(μ S)	630.00
3. ค่า pH	8.03
4. ค่า TS (mg/L)	466.00
5. ค่า DO (mg/L)	4.58
6. ค่า BOD (mg/L)	62.73
7. ค่า COD (mg/L)	65.28
8. ค่า TKN (mg/L)	1.88
9. ค่า P (mg/L)	0.34

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของน้ำในสระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์ที่บำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพ

คุณลักษณะ	อัตราส่วนน้ำสกัดชีวภาพสูตร 2 : น้ำตัวอย่าง = 1 : 2,000				
	ภายหลังจากการเติมในแหล่งน้ำ				
	7 วัน	14 วัน	21 วัน	28 วัน	35 วัน
1. ความขุ่น (NTU)	20.50	21.70	19.50	65.00	21.00
2. การนำไฟฟ้า(μ S)	80.70	30.90	80.70	111.00	90.20
3. ค่า pH	8.83	8.33	8.47	8.01	8.53
4. ค่า TS (mg/L)	220.00	240.00	760.00	380.00	260.00
5. ค่า DO (mg/L)	8.50	6.70	5.70	4.40	6.10
6. ค่า BOD (mg/L)	48.00	50.00	58.00	64.00	48.00
7. ค่า COD (mg/L)	192.00	128.00	129.00	160.00	110.00
8. ค่า TKN (mg/L)	1.64	1.69	1.59	1.55	1.59
9. ค่า P (mg/L)	0.25	0.25	0.26	0.24	0.26

สระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของน้ำในสระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์ก่อนการบำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพและภายหลังการบำบัดด้วยน้ำสกัดชีวภาพ จะเห็นความแตกต่างชัดเจนในทุกคุณลักษณะ โดยเฉพาะในระยะ 7 วันแรก พบว่าความขุ่นลดลงเหลือ 20.50 NTU การนำไฟฟ้าลดลงเหลือ 80.7 μS ค่า pH เพิ่มขึ้นเล็กน้อยวัดได้ 8.83 ค่าของแข็งแขวนลอยทั้งหมดลดลงเหลือ 220.00 mg/L ค่า DO เพิ่มขึ้นเป็น 8.50 mg/L ค่า BOD ลดลงเหลือ 48.00 mg/L ค่า COD เพิ่มขึ้นเป็น 192.0 mg/L ค่า TKN ลดลงเหลือ 1.64 mg/L ค่า P ลดลงเหลือ 0.25 mg/L หลังจากนั้นในระยะ 14 วันต่อมา พบว่าความขุ่นวัดได้ 21.7 NTU การนำไฟฟ้าวัดได้ 30.9 μS ค่า pH วัดได้ 8.33 ค่า TS วัดได้ 220.00 mg/L ค่า DO วัดได้ 8.50 mg/L ค่า BOD วัดได้ 48.00 mg/L ค่า COD วัดได้ 128.00 mg/L ค่า TKN วัดได้ 1.69 mg/L และค่า P วัดได้ 0.25 mg/L หลังจากนั้นในระยะ 21 วันต่อมา พบว่า ความขุ่นวัดได้ 19.5 NTU การนำไฟฟ้าวัดได้ 80.70 μS ค่า pH วัดได้ 8.47 ค่า TS วัดได้ 760.00 mg/L ค่า DO วัดได้ 5.70 mg/L ค่า BOD วัดได้ 58.00 mg/L ค่า COD วัดได้ 129.00 mg/L ค่า TKN วัดได้ 1.59 mg/L และค่า P วัดได้ 0.26 mg/L จะเห็นว่าค่าของแข็งแขวนลอยมีค่าเพิ่มมากขึ้นผิดปกติ เนื่องจากการเปิดเครื่องตีอากาศ ทำให้ตะกอนดินลอยขึ้นมาข้างบนมาก หลังจากนั้นในระยะ 28 วันต่อมา พบว่าความขุ่นวัดได้ 65 NTU การนำไฟฟ้าวัดได้ 111.00 μS ค่า pH วัดได้ 8.01 ค่า TS วัดได้ 380.00 mg/L ค่า DO วัดได้ 4.4 mg/L ค่า BOD วัดได้ 64 mg/L ค่า COD วัดได้ 160 mg/L ค่า TKN วัดได้ 1.55 mg/L ค่า P วัดได้ 0.24 mg/L และหลังจากนั้น ในระยะ 35 วันต่อวัน พบว่าความขุ่นวัดได้ 21.00 NTU การนำไฟฟ้าวัดได้ 90.20 μS ค่า pH วัดได้ 8.53 ค่า TS วัดได้ 260.00 mg/L ค่า DO วัดได้ 6.10 mg/L ค่า BOD วัดได้ 48.00 mg/L ค่า COD วัดได้ 110.00 mg/L ค่า TKN วัดได้ 1.59 mg/L ค่า P วัดได้ 0.25 mg/L

4.2 อภิปรายผลการวิจัย

ก่อนที่จะนำน้ำสกัดชีวภาพที่ได้จากการหมักเศษอาหาร เศษผักในมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ไปใช้บำบัดน้ำจาก แหล่งน้ำจริง ได้ทดลองนำน้ำสกัดชีวภาพที่ได้ทั้ง สูตร 1 และสูตร 2 มาบำบัดกับน้ำตัวอย่าง ซึ่งได้จากแหล่งน้ำจริงในห้องปฏิบัติการเคมี คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมก่อน โดยใช้อัตราส่วนของน้ำสกัดชีวภาพต่อน้ำตัวอย่างหลายอัตราส่วน ได้แก่ 1 : 1,000 , 1 : 1,500 และ 1 : 2,000 วัดคุณลักษณะต่างๆ ของน้ำตัวอย่าง 9 คุณลักษณะ จากการใช้น้ำสกัดชีวภาพต่อน้ำตัวอย่างในอัตราส่วนต่างๆ กัน ดังกล่าว แล้วเลือกอัตราส่วนของน้ำสกัดชีวภาพต่อน้ำตัวอย่างที่ทำให้น้ำมีความขุ่นน้อยที่สุด และมีค่าออกซิเจนละลายน้ำมากที่สุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่น้ำสกัดชีวภาพให้ประสิทธิภาพในการบำบัดสูงสุดด้วย เมื่อเลือกอัตราส่วนของน้ำสกัดชีวภาพต่อน้ำตัวอย่าง ที่มีค่า 1: 2,000 แล้วจึงได้นำน้ำสกัดชีวภาพในอัตราส่วนนี้ไปทดลอง บำบัดน้ำในแหล่งน้ำจริงคือ สระน้ำหน้าคณะวิทยาศาสตร์

ผลการทดลองเปลี่ยนแปลงอย่างไม่สม่ำเสมอตลอดระยะเวลาทุก 7 วัน ที่ฝ้าสังเกตและวิเคราะห์ เนื่องจากปัจจัยบางอย่างที่ไม่สามารถคุมได้ เช่น วันที่ฝนตก วันที่อุณหภูมิสูง วันที่ใช้กังหันเดิมออกซิเจน เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันจุลินทรีย์ชนิดนี้ก็เจริญเติบโตได้ดีในสภาวะที่ไร้ออกซิเจน การที่จุลินทรีย์ชนิดนี้ต้องมาอยู่ในที่ ๆ มีอากาศเหลือเฟือ น่าจะมีผลต่อการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ด้วยซึ่งทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของจุลินทรีย์ลดลง แต่อย่างไรก็ตามพบว่า การเติมน้ำสกัดชีวภาพลงไปในส่วนที่เหมาะสมในแหล่งน้ำ นอกจากไม่ทำให้น้ำเน่าเสียแล้วยังทำให้น้ำมีคุณภาพดีขึ้น ไม่ว่าจะพิจารณาในด้านความขุ่น ผลการวิเคราะห์เมื่อทิ้งระยะไว้นาน 35 วัน ความขุ่นของน้ำในสระลดลง วัดความขุ่นได้ 21.00 NTU ซึ่งค่าความขุ่นที่ยอมรับได้ในแหล่งน้ำสาธารณะทั่วไป คือ 5-25 NTU ดังนั้นค่าความขุ่นของน้ำในสระน้ำหลังการบำบัดจึงยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้ เมื่อพิจารณาค่าของแข็งแขวนลอยของน้ำในสระน้ำ วัดค่าของแข็งแขวนลอยได้ 260.00 mg/L ซึ่งค่าของแข็งแขวนลอยที่ยอมรับได้ในแหล่งน้ำสาธารณะ ทั่วไป คือ 500-1500 mg/L ดังนั้น ค่าของแข็งแขวนลอยของน้ำในสระน้ำจึงยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้ เมื่อพิจารณาค่าออกซิเจนละลายน้ำ วัดได้ 6.10 mg/L ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเช่นกัน ส่วนค่า pH ของน้ำในสระน้ำวัดได้ 8.53 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วงที่อนุญาตให้คือ 6.5-9.2